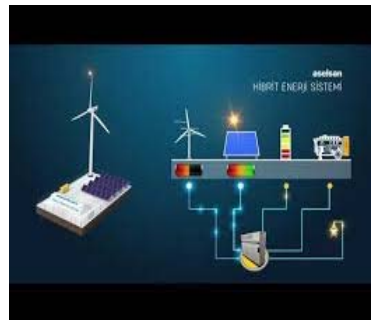

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
İşletme ve Bakım Dairesi Başkanlığı

ORTAK TESİSLERLE İLGİLİ
DSİ, HES ŞİRKETİ VE DİĞER SU KULLANICI TEŞKİLATLARI
ARASINDA İMZALANACAK
TİP EK SÖZLEŞME

Ankara-2020

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
İşletme ve Bakım Dairesi Başkanlığı

ORTAK TESİSLERLE İLGİLİ
DSİ, HES ŞİRKETİ VE DİĞER SU KULLANICI TEŞKİLATLARI
ARASINDA İMZALANACAK
TİP EK SÖZLEŞME

ANKARA-2020

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
İşletme ve Bakım Dairesi Başkanlığı

Kaya YILDIZ
Genel Müdür V.

Murat DAĐDEVİREN
Genel Müdür Yardımcısı

Şadiye YALÇIN
Genel Müdür Yardımcısı

Oğuz KASAP
Genel Müdür Yardımcısı

Faruk FIRATOĐLU
Genel Müdür Yardımcısı

DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞLETME VE BAKIM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mehmet Uđur YILDIRIM
Daire BaŐkanı

Halil İbrahim YAVUZ
Daire BaŐkan Yardımcısı

A. Celal DÜZENLİ
Őube Müdürü

HAZIRLAYAN
Dr. Mesut KOŐAK
Ziraat Yük.

**DSİ, ... HES ŞİRKETİ VE ..... SU KULLANICI TEŞKİLATI ARASINDA, ...
SULAMASI VE ... HES'E AİT ORTAK TESİSLERLE İLGİLİ EK SÖZLEŞME
(TİP SÖZLEŞME)**

1. SÖZLEŞMENİN AMACI

DSİ sorumluluğunda bulunan tesislerin (ortak tesis vb), işletme, bakım, onarım ve yenilenmesinin kat'i projelere veya uygulama projelerine, bakım onarım talimatlarına ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine, fen ve sanat kaidelerine uygun, sorunsuz bir şekilde yapılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır.

2. SÖZLEŞMENİN KAPSAMI

Bu sözleşme; faydalananlar (su kullanıcı teşkilatlar ya da kuruluşlar, sulama birlikleri, sulama kooperatifleri, belediyeler, köy tüzel kişilikleri, enerji, endüstri, içme ve kullanma suyu vb. amaçlı kullananlar) arasında suyun zaman ve miktar yönünden kullanımının düzenlenmesi, tahsisli suların akış güvenliğinin sağlanması, ortak tesislerde (baraj, regülatör, göl alanı, dolusavak, dipsavak, yardımcı donanımlar ve bunlarla ilgili elektromekanik teçhizat, kanal, tünel, derivasyon, göl besleme tesisleri vb.) yapılacak işletme, bakım, onarım ve yenileme hizmetlerinin düzenlenmesi ve bunlara ilişkin bedellerin ödenmesi, mahsuplaşma ilkeleri, ortak tesislerin koruma ve güvenliğinin sağlanması esaslarını kapsar.

3. SÖZLEŞMENİN DAYANAĞI VE TARAFLAR

Ek sözleşme; 6200, 6446 (mülga 4628), 3096, 6172,1053 ve 5018 sayılı Kanunlar, su kullanım hakkı anlaşmasının (SKHA) 32. ve 33. maddeleri (yerleri anlaşma metinlerinde değişik olabilir) ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre SKHA ve su kullanıcı teşkilatlara ait devir sözleşmesi hükümleri kapsamında DSİ koordinatörlüğünde, faydalananlar arasında düzenlenir.

Bu ek sözleşme, DSİ adına DSİ .... Bölge Müdürlüğü, Şirket olarak anılan, ... Şirketi ve su kullanıcı teşkilatı olarak anılan..... arasında imzalanmıştır.

4. SÖZLEŞMENİN KONUSU

DSİ sorumluluğunda bulunan tesislerin; işletme, bakım, onarım ve yenilenmesinin yapılması, bunlara ilişkin bedellerin ödenmesi ile ilgili olarak, DSİ'nin koordinatörlüğünde söz konusu işlerin kimin tarafından yapılacağı, hisseye düşen miktar ve ödemenin nasıl yapılacağı, söz konusu işin kesin hesabının uygulama yılı sonuna kadar tamamlanarak nasıl mahsuplaşılacağı, tahsisli suların akış güvenliğinin sağlanması, koruyucu güvenlik hizmetlerinin yapılması ilkelerini kapsar.

5. ORTAK TESİSLERİN İŞLETME BAKIM ONARIM VE YENİLEME HİZMETLERİ

5.1. Ortak tesislerin işletme plan ve programları, depolamalı tesislerde düzenlenecek sulara ait ön tahmin hesapları ve bunların işletmesi (sulama, enerji üretimi, çevresel akış ve diğer tahsisler) DSİ tarafından yapılır. İşletme plan ve programlarında DSİ tarafından geçici veya sürekli olarak değişiklik yapma hakkı saklıdır. Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar bu plan ve programlara uymakla yükümlüdür. Şirketin bu planlara aykırı işletme (üretim) yapması halinde çıkabilecek zarar ve ziyandan Şirket, bu planlara uygun sulama organizasyonunu yapmamasından dolayı çıkabilecek zarar ve ziyarlardan da su kullanıcı teşkilatlar sorumludur.

5.2. DSİ, su kullanıcı teşkilatlar tarafından hazırlanan sulama planlarına, günlük su dağıtım programlarına müdahale etme ve bunları yeniden düzenleme hakkına

sahiptir. Sulama planları ve su dağıtım programları, tesisin amacına göre hizmet hisseleri ile su potansiyeli göz önüne alınarak her yıl sulama mevsiminden önce düzenlenir. Rezervuarda depolanan veya kanallara alınan suyun yetersiz olması durumunda öncelikli olarak sırasıyla içme-kullanma, çevresel akış, sulama, enerji-endüstri suyu ihtiyacı karşılanacaktır. İşletme, bakım ve yönetim sorumluluğu devredilen sulama tesisleri için, devralan su kullanıcı teşkilatlarının işletme hizmetleri kapsamında yapacağı sulama faaliyetleri için; kaynak/depolama tesisinden hangi oranlarda su kullanacağı, her yıl sulama mevsiminden önce ilgili Bölge Müdürlüğü ile tesisi devralan su kullanıcı teşkilatı arasında Genel Sulama Planları esas alınarak yapılan “Su Kullanım Protokolü”nde yer alacaktır. Su kullanıcı teşkilatlar sulama yapmak amacıyla kendisine tahsis edilen suyu, “DSİ Sulama Tesisleri İşletme Talimatı”ndaki hususları ve mevcut su potansiyelini de dikkate alarak, şebeke içi sahaların sulama programlarını ve HES’in enerji üretim programlarını aksatmadan şebeke dışı alanlara da DSİ onayı ve yıllık su sözleşmesi yaparak verebilir. Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar, DSİ tarafından hazırlanmış program ve planlara uymakla yükümlüdür.

5.3. İşletmeye açılmış HES ve sulama tesislerinde maksimum verimi elde etmek ve suyun en uygun şekilde kullanılması amacıyla; enerji tesisleri, sulama tesisleri, varsa diğer tahsisler, faydalananlar arasında eşgüdüm içinde işletilir. Sulama sezonu içinde sulama suyu ihtiyacı yeterli miktarda kesintisiz olarak sulama programlarına uygun olarak verilir. Öte yandan yeterli suyun olması halinde HES tesisleri de su hakları raporu veya onaylı fizibilitede öngörülen enerji üretim programlarına uygun üretim yapmalıdır. Fizibilitede öngörülen su ve enerji üretimlerinin bir taahhüt olmayıp öngörü olduğu da bilinmelidir. Taraflar, birbirlerine verecekleri zarar ve ziyandan sorumludurlar.

5.4. HES tesisleri ile sulama tesislerinin işletilmesi için günlük çalışma rejimlerinin düzenlenmesinde; memba ve mansap projelerinin su ihtiyaçlarının kesintisiz ve yeterli miktarda verilmesi amaçtır. Rezervuarlı HES tesisleri, mansap su ihtiyacından (tahsisli sular, çevresel akış vb.) fazla su gelmesi halinde puant saatlerde biriktirme yapsa dahi çalışmaya pik debi ile değil, kademeli debi artışı yaparak başlar. Aksi halde dere yataklarında ve şevlerinde oyulmalar oluşabileceği, kesitlerinin değişebileceği gibi canlı yaşamı için de tehlike oluşabilecektir. Kanal ve nehir santralleri gibi rezervuarsız HES tesislerinin gelen doğal akımlara göre biriktirme yapmadan çalışması esastır.

HES tesislerinin bu çalışma koşullarına uygun çalıştırılmamasından dolayı çevreye, birbirlerine ve 3. kişilere verebilecekleri olası zarar ve ziyandan sorumludurlar.

5.5. Hidroelektrik enerji üretiminde kullanılacak su, sulama amacıyla şebekeye alınan su, çevresel akış ve diğer tahsisli su miktarlarının sağlıklı olarak belirlenebilmesi için, DSİ’ce uygun görülecek yerlerde ve tipte; tesis, teçhizat ve yapım bedeli Şirket tarafından karşılanmak üzere, elektronik sistemli ölçü tesis ve istasyonları DSİ kontrollüğünde Şirket tarafından uzaktan kontrol ve gözleme (SCADA vb.) sistemleriyle kombine edilmiş olarak kurulur.

Ölçülen ve veri kaydedici üniteye depolanan veriler anlık (real-time) olarak Şirket tarafından DSİ Teknoloji Dairesi Başkanlığı veri merkezindeki sunucuya belirlenen periyotlarla aktarılacaktır. Merkez sunucu bilgisayarına kesintisiz aktarılması işlemleri için gerekli ilave tüm donanım, ara yüz ve GSM sistemi ile ilgili yazılımlar Şirket tarafından temin edilir. Veri aktarımı DSİ adına oluşturulan APN (Access Point Name) üzerinden yapılacaktır, Veri aktarımı için gerekli yazılımlar DSİ’nin tahsis edeceği sunucuya lisanslı olarak kurulacak, yazılım vasıtası ile kesintisiz, anında son veriyi içine alacak şekilde otomatik ve manuel veri toplama işi gerçekleştirilebilecektir. Sunucu bilgisayarda verilerin toplandığı dosyalar kontrol edildiğinde, o istasyona ait olan veri kaydedici üniteye depolanan tüm veriler, GPRS sistemi ile sağımın

yapıldığı son sağım saatine kadar eksiksiz sıralı ve doğru bir şekilde görülecektir. Önceki dönemde sunucuya aktarılan kayıtlı veri dosyası herhangi bir şekilde zarar görmeyecektir. Veri kaydedici üniteye kaydedilen veri, otomatik veya manuel olarak uzaktan toplandığı durumda veri kaydedici ünite hafızasından silinmeyecektir. Cihazların garanti süresi boyunca yazılımda görülen hata veya eksiklikler firma tarafından ek bir ücret talep edilmeden düzeltilir.

Şirket, su kullanıcı teşkilatlar ve diğer faydalananlar; ölçü tesislerini sürekli olarak çalışır vaziyette tutacak, koruma ve güvenliğini sağlayacaktır. Ölçü tesisleri ve istasyonlarının bakım ve onarımı, gerektiğinde yenilenmesi Şirket tarafından yapılacak ve DSİ tarafından kontrol edilecektir. Şirket herhangi bir sebeple işlevini kaybeden ölçü tesisinin yerine geçici olarak 5 (beş) gün içerisinde ölçü tesisi koyacak ve bu durumu DSİ'ye bildirecektir. Şirket, söz konusu ölçü tesisi veya istasyonunun yenilenmesi işini DSİ onayı ve kontrollüğünde 30 (otuz) gün içerisinde tamamlayacaktır. Bu süre yeterli değil ise DSİ'nin onayı ile ek süre verilebilir.

Ölçüm ve değerlendirmeler, Şirket, su kullanıcı teşkilatlar ve DSİ tarafından müştereken yapılacaktır. Şirketin ve su kullanıcı teşkilatların ölçümlere katılmaması halinde DSİ'ce tespit edilen değerlere itibar edilecektir. Şirketin veya su kullanıcı teşkilatların ölçü tesislerine ilişkin belirtilen işleri yapmaması durumunda işlemler DSİ tarafından yapılır ve bedeli ilgililerden tahsil edilir.

Elektronik ölçüm sistemlerinin arızalanması durumunda, üretim tesisine alınabilecek su miktarını belirleme yöntemine DSİ, Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar ile müştereken karar verilecektir. Müşterek karar oluşturulmadığı takdirde DSİ görüşüne itibar edilecektir. Ölçü tesisi/istasyonunda sağlıklı ölçüm yapılamamasından veya ölçü tesisi/istasyonunun çalıştırılmamasından dolayı oluşabilecek zarar-ziyandan (mansap projeleri ile çevresel akış için gerekli suyun yeterli miktarda verilmemesi, kesintili verilmesi veya taşkın yaratacak şekilde ani olarak bırakılması) Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar sorumludur.

- 5.6.** Çevresel akış ve mansap projelerinin su ihtiyaçları tamamen karşılanacak şekilde kesintisiz olarak dere yatağına su bırakılacaktır. Çevresel akış, öncelikle Ekolojik Değerlendirme Raporu ve ÇED Raporundan alınacaktır. Veriler bu raporlarda bulunmuyorsa onaylı fizibilite raporlarından alınmalıdır. Söz konusu verilere ulaşılamıyorsa Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlükleriyle işbirliği yapılarak belirlenmelidir.

Çevresel akış ilgili kamu kuruluşları tarafından değiştirilebilir. Ancak, doğal hayatın devamı için mansaba bırakılacak su miktarı, son on yıllık ortalama akımın en az %10 u olacaktır. Ekolojik ihtiyaçlar göz önüne alındığında bu miktarın yeterli olmayacağı belirlenmesi durumunda bu miktar artırılabilir. Nehirde son on yıllık ortalama akımın %10' undan daha az akım olması halinde suyun tamamı doğal hayatın devamı için kesintisiz olarak mansaba bırakılacaktır. Taraflar bu suya herhangi bir şekilde müdahale edemez. Müdahil olanlar oluşabilecek zarar-ziyandan sorumlu olacaktır ve hukuki sorumluluğu da almış kabul edilir.

- 5.7.** Taşkın ve feyezan anında; Şirket, su kullanıcı teşkilat ve ilgili diğer kurum veya kuruluşlar DSİ'nin koordinatörlüğünde birlikte çalışacaktır. Dipsavaktan bırakılacak veya şebekeye alınacak suyun miktarı ve zamanlaması DSİ talimatlarına göre gerçekleştirilecektir. DSİ tarafından gerekli görülen önlemleri almayanlar ve talimatlara uymayanlar verdikleri zarardan sorumludur.

- 5.8.** Depolama tesisi veya çevirme yapısına ihtiyaçların altında az su gelmesi veya yeterli su depolanamaması ve mücbir sebepler gibi çeşitli nedenlerden dolayı santrale az su verilmesi veya su verilememesi halinde HES tesisinin

çalıştırılmaması, öngörülenden az enerji üretilmesi durumlarına ait bütün risk ve sorumluluklar Şirkete aittir.

Aynı sebeplerle sulamaya yeterli su verilememesi durumunda oluşabilecek üretim kayıpları ve her türlü riskler su kullanıcı teşkilatlara aittir. Bu durumlarda, Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar, DSİ'den herhangi bir hak ve tazminat talebinde bulunamazlar.

- 5.9.** Hidroelektrik enerji üretim tesisleri, DSİ tarafından belirlenecek memba ve mansap projelerindeki işletme programındaki su ihtiyacına göre (mansap su hakları, kuyruksuyu sonrası su hakları raporları, onaylı genel sulama planları, çevresel akış) işletilir. Bu sözleşmenin ortak tesislerle ilgili hükümlerinde belirtilen usuller çerçevesinde DSİ'ce veya Protokole bağlı olarak herhangi bir faydalanan tarafından yapılacak işletme, bakım, onarım, yenileme çalışmaları ile ayrıca mücbir (doğal afetler, jeolojik sebepler vb.) sebeplerden dolayı su verilememesi durumunda enerji üretiminde, sulamada veya diğer tahsislerde meydana gelebilecek azalma veya aksamalar sebebiyle faydalananlar DSİ'den herhangi bir hak ve tazminat talebinde bulunamaz.
- 5.10.** Santralde, elektrik enerjisi üretilmediği ve arıza olduğu zaman, mansap projeleri ve çevresel akış için gerekli su miktarının kesintisiz verilmesi amacıyla gerekli tedbirler Şirketçe alınır. Su kullanıcı teşkilatları da bu konuda Şirkete gerekli desteği verecektir. Mansaba gerekli suyun verilmemesi veya kesintili verilmesinden dolayı oluşabilecek zarar ve ziyandan Şirket sorumludur.
- 5.11.** Şirket, sucul canlı türlerinin ihtiyaç duyduğu balık geçidinin ya da özel göç yapılarının amacına uygun olarak işletilmesini sağlamak ve sürekli çalışır halde bulundurmaya yükümlüdür. Bu amaca yönelik olarak balık geçitlerine yeterli suyun kesintisiz olarak verilmesi, balıkların ana kanala veya cebra boruya girişini önleyen ızgara, filtre, sesli ve ışıklı uzaklaştırıcılar vb. önlemlerin alınması da Şirketin sorumluluğundadır.

Balık geçidi bulunmayan tesislerde, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünce balık türlerinin belirlenmesi, göç özellikleri, yaşam alanları gibi kriterlerin tespit edilerek DSİ'ye bildirilmesi durumunda, DSİ tarafından yapılacak olan teknik değerlendirme neticesinde balık geçidi ya da özel göç yapısının tipine karar verilecektir. Balık geçidi ya da özel göç yapısı tesisi edilmesine karar verilmesi durumunda projelendirme, imalat, bakım, onarım, sarfiyat ve diğer giderlere Şirket, fiili kullanım hissesi oranında katılır.

Balık geçidi yapılamıyorsa, balıkların membaa ya da mansaba taşınması veya zarar gören balık türlerinin üretilerek yaşam alanlarının balıklandırılması gibi telafi edici önlemlere ilişkin tüm teknik çalışmalara ve yapılan harcamalara Şirket ve diğer faydalananlar fiili kullanım hisseleri oranında katılırlar.

Balık türleri ile diğer canlıların ihtiyaç duyduğu "ekolojik su ihtiyacı" ile ilgili bilgilerin ilgili kurumlarca tespit edilip DSİ'ye bildirilmesi durumunda; Şirket, DSİ tarafından yapılacak yıllık işletme programlarına, balık geçidi, özel göç yapısı ve çakıl geçidi kapaklarıyla ilgili belirlenecek esaslara ve talimatlara uymakla yükümlüdür. Doğacak her türlü sorumluluk Şirkete aittir.

- 5.12.** Ortak tesislerin sadece enerji amaçlı olarak kullanılması durumunda; tesislerde daha önce alınmış olan koruyucu güvenlik tedbirlerinin işletme, bakım, onarım, yenileme ve periyodik kontrollerinden Şirket sorumludur.

- 5.13.** Sulama mevsimi dışında, ortak tesisler sadece enerji amaçlı olarak kullanılacağından enerji üretimini engelleyebilecek iklim koşulları nedeniyle oluşabilecek veya işletmeden kaynaklanan uzmanlık gerektirmeyen sorunların giderilmesi yönündeki işletme, bakım, onarım ve yenileme çalışmalarının tamamı DSİ uygun görüşü alınarak, DSİ ve gerektiği durumlarda diğer paydaşların da katılımıyla birlikte hazırlanacak muayene raporuna bağlı kalınarak Şirket tarafından yapılır. Şirket, DSİ ve su kullanıcı teşkilatlardan söz

konusu işlere ait yaptığı harcamalar için katılım payı talep edemez. Kış sezonu içinde yapılması ve sulama sezonuna yetişmesi gereken işlerde sorumluluk Şirket'e ait olup, sulama sezonu başlamadan tüm işlerin bitirilmiş olması gerekir.

- 5.14.** Şirket ve su kullanıcı teşkilatları, "DSİ Su Yapıları Koruyucu Güvenlik Tedbirleri" yönetmelik ve rehber çalışmaları tamamlanıp yürürlüğe girinceye kadar ortak tesis kapsamındaki alanlarda, halkın can ve mal emniyetinin sağlanması için, gerekli yerlere uygun tehlike ikaz ve uyarı işaretlerinin (uyarı-yasak levhaları, sesli-görüntülü sistemler, ihatalar, vb yapısal ve yapısal olmayan önlemlerin alınması) konulması, işletme ve bakım ile periyodik kontrollerinin yapılması amacıyla DSİ ile işbirliği içinde çalışır.

"DSİ Su Yapıları Koruyucu Güvenlik Tedbirleri" yönetmelik ve rehber çalışmaları tamamlanıp yürürlüğe girdikten sonra, ortak tesislerde, koruyucu güvenlik önlemleriyle ilgili iş ve işlemler, söz konusu yönetmelik ve rehber hükümleri doğrultusunda yapılır. Bu amaçla, DSİ koordinasyonunda tüm faydalananlar arasında " Ortak Tesisler Koruyucu Güvenlik Önlemleri İşletme Bakım ve Uygulama Protokol'ü yapılır ve imzalanır. Bu protokolda; alınacak koruyucu güvenlik önlemleri, işletme, bakım-onarım ve yenileme çalışmaları ile periyodik kontrollerin kim tarafından yapılacağı, tarafların görev-sorumlulukları ile masrafların paylaşımı ve alınması gibi konular düzenlenir.

- 5.15.** Mansap su hakları raporu olan Şirket, ilgili DSİ Bölge Müdürlüğünün talebi halinde bu rapora ek olarak kuyuksuyu sonrası su hakları raporunu hazırlar ve ilgili DSİ Bölge Müdürlüğünün onayına sunar.

Mansap su hakları raporu ve gerektiği tespit edilen kuyuksuyu sonrası su hakları raporu bulunmayan HES tesisleri için Şirket 12 (on iki) ay içinde bu raporları hazırlar ve ilgili DSİ Bölge Müdürlüğünün onayına sunar. Bu sürenin yeterli olmaması halinde ilgili DSİ Bölge Müdürlüğü tarafından Şirkete ek süre verilebilir.

Mansap su hakları raporu ile kuyuksuyu sonrası su hakları raporları, Şirket tarafından her 10 (on) yılda bir DSİ tarafından belirlenen kriterlere göre yeniden revize edilerek güncellenir ve ilgili DSİ Bölge Müdürlüğünün onayına sunulur.

Söz konusu su hakları raporları tesislerin işletme, bakım, onarım ve yenileme çalışmalarında esas alınarak uygulanır. Su kullanıcı teşkilatlar ve diğer faydalananlar; mansap su hakları ve kuyruk suyu sonrası su hakları raporlarının yapılmasında, güncellenmesinde ve revize edilmesinde Şirkete her türlü desteği verirler.

- 5.16.** Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar, sulama ve enerji üretimiyle ilgili çalışma raporlarını (günlük, aylık, yıllık) DSİ'nin istediği formatta ve tarihlerde yazılı ve elektronik ortamda DSİ'nin ilgili birimlerine iletir. Ayrıca, her yılın sonunda hazırlayacağı yıllık faaliyet raporlarını ve tahmin raporlarını her yılın 31 Ocak tarihine kadar DSİ'ye gönderir.

- 5.17.** Şirketin ve su kullanıcı teşkilatların su ile ilgili her türlü faaliyeti ve ortak tesisler, gerektiğinde DSİ tarafından denetime tabi tutulur. Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar bu aşamada DSİ elemanlarına her türlü kolaylığı (doküman, proje, ulaşım vb.) sağlar. Denetimler sonucu tespit edilen aksaklıkların giderilmesi ve gerekli görülen değişikliklerin yapılması için Şirkete ve/veya su kullanıcı teşkilatına uygun süre verilir. Şirket veya su kullanıcı teşkilat, bu sürede gecikmeye meydan vermeden tespit edilen aksaklıkları giderir veya revize eder. Tespit edilen aksaklıkların giderilmemesi halinde DSİ tarafından sözleşmenin fesih hakkı saklı kalmak kaydıyla hukuki yollara başvurulur. DSİ bu durumda, hizmetin sürekliliğini sağlamak amacı ile masrafları fiili kullanım

oranlarına göre Şirkete veya su kullanıcı teşkilata ait olmak üzere gerekli tedbirleri alır veya aldırır.

- 5.18.** Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar, ilgili bitişik arazi sahipleri ve yerel yönetimlerle de işbirliği yaparak ve baraj (rezervuar ve çevresinden her türlü tasarruf hakkı DSİ'ye ait olmakla birlikte), regülatör, rezervuar alanı, kanal ve servis yolları çevresindeki kamulaştırılan alanlarda, ağaçlandırma, yürüyüş yolları, yeşil alan koridorları park-rekreasyon alanları vb. oluşturulması amacıyla proje hazırlayarak DSİ'nin onayına sunar, DSİ tarafından uygun bulunan projeler uygulanır. Her türlü yatırım, işletme ve diğer giderler fiili kullanım hizmet hisseleri oranında paylaşılır. Gerektiğinde bu projeler Şirket veya su kullanıcı teşkilat tarafından tek taraflı olarak yapılır ve kesin hesabın hazırlanmasıyla da faydalananlar arasında mahsuplaşılır. İşi yapan faydalanan tarafından yapılan çalışmalar hakkında DSİ'ye her 3 (üç) ayda bir değerlendirme raporu verir ve diğer faydalananları da bilgilendirir.

6. ORTAK TESİSLERİN İŞLETME BAKIM ONARIM VE YENİLEME MASRAFLARI

- 6.1.** Ortak tesislerde; bir sonraki yıl için yapılacak işletme, bakım, onarım ve yenileme işlerinin tespiti (bu sözleşmenin 5.14. hükmündeki tanımlanan işler hariç) ve bu işlerin programlanması maksadıyla oluşturulacak muayene komisyonunun belirlenmesi için DSİ Bölge Müdürlüklerince EÜAŞ ve/veya diğer faydalananlara her yılın Ağustos ayı içerisinde çağrı yapılır. Tesis muayenesi sırasında EÜAŞ ve/veya diğer faydalananlar en az bir temsilcisini hazır bulundurur. Bu temsilcilerin muayene komisyonuna katılmaması durumunda hazırlanacak tutanakla durum belirtilir.

Muayene komisyonu tarafından, en geç Kasım ayı sonuna kadar, tesis muayenesi yapılarak muayene raporu düzenlenmeli, eğer tesiste herhangi bir bakım, onarım ve yenileme ihtiyacı tespit edilmemişse "Tesis Muayene Föyü" düzenlenmelidir. Komisyon tarafından "Tespit Tutanağı" düzenlenerek "Muayene Raporu" veya "Tesis Muayene Föyü" bu Tespit Tutanağına eklenmelidir. EÜAŞ ve/veya diğer faydalananların muayene raporuna itirazı durumunda DSİ görüşü esas alınır. EÜAŞ ve/veya diğer faydalanan temsilcilerinin muayene komisyonuna katılmaması durumunda, EÜAŞ ve/veya diğer faydalananlar muayene raporunda yer alan işlere bakım-onarım ve yenileme giderleri içerisindeki kendi paylarına düşen miktara itiraz edemez.

- 6.1.1.** Muayene raporuyla tespit edilmiş olan işletme, bakım, onarım ve yenileme için gerekli masraflar; ..... Yılı Yatırım Programı uygulamaya konulmadan önceki yılın Kasım ayı sonuna kadar (personel, enerji, aydınlatma, araç, gereç, malzeme, işçilik vb.) 1. Keşif Tutarı olarak tahakkuk fişiyle EÜAŞ'a ve/veya enerji, endüstri, içme-kullanma suyu hissesi olan faydalananlara bildirilir. Fiili kullanım hisse oranlarına göre tahakkuk ettirilen 1. Keşif Tutarı EÜAŞ ve/veya enerji, endüstri, içme-kullanma suyu hissesi olan faydalanan tarafından en geç ait olduğu yılın .....Yılı Ocak ayı sonuna kadar tahakkuk fişinde yazılan hesap numarasına ödenir ve dekontları DSİ'nin ilgili Bölge Müdürlüğü birimlerine iletilir. Muayenesi yapılan ortak tesislerde endüstri, içme-kullanma suyu ve enerji hissesi bulunan faydalananlar, muayene raporunda tespit edilen toplam tutara, maliyet taksimine esas fiili kullanım hisseleri oranında 1. Keşif Tutarı olarak katılım sağlarlar. Ancak, sulama hissesi bulunan faydalananlarla ilgili tahakkuk ve tahsilat işlemleri, kesin hesap işlemleri bittikten sonra yapılır.

- 6.1.2.** DSİ Genel Müdürlüğünün kuruluş amacına uygun olarak işlettiği barajların işletme, bakım, onarım ve yenileme hizmetleri için yapılan masraflardan EÜAŞ ve/veya enerji, endüstri, içme-kullanma suyu hissesi olan faydalananın payına düşen kısmının ortak gider paylaşımı esasına göre talep edilmesi, ticari faaliyet kapsamında değerlendirilemeyeceğinden, DSİ Genel Müdürlüğü adına kurumlar vergisi ve katma değer vergisi

mükellefiyetinin tesis edilmesi söz konusu değildir. Bu nedenle EÜAŞ ve/veya enerji, endüstri, içme-kullanma suyu hissesi olan faydalananlara bildirilen tahakkuk ve tahsilat fişlerinde ayrıca KDV'ye ilişkin kayıt bulunmaz.

- 6.1.3.** Ortak tesislere yapılan masrafların fiili kullanım hisse oranlarına düşen kesin hesabı (yıllara sari işler hariç); 2. Keşif Tutarı olarak ait olduğu yılın sonuna kadar DSİ tarafından borçluya ait tahakkuk fişi (1. Keşif Tutarı 2. Keşif Tutarından azsa) veya alacaklıya ait tahakkuk fişi (1. Keşif Tutarı 2. Keşif Tutarından fazlaysa) ve “Kesin Hesap Tetkik Föyü” eklenerek EÜAŞ'a ve/veya diğer faydalananlara bildirilir. EÜAŞ'a ve/veya enerji, endüstri, içme-kullanma suyu hissesi olan faydalananlar için 1. Keşif Tutarının 2. Keşif Tutarından fazla olması halinde aradaki fark, bir sonraki dönem yapılacak olan 1. Keşif Tutarından mahsup edilir. Mahsup edilecek miktar, son yıla ait Yİ-ÜFE (Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi) ile artırılarak uygulanır. 2. Keşif Tutarının 1. Keşif Tutarından fazla olması halinde ise aradaki fark, EÜAŞ'a ve/veya enerji, endüstri, içme-kullanma suyu hissesi olan faydalananlarca 2. Keşif Tutarının bildirildiği tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde tahakkuk fişinde yazılan hesap numarasına ödenerek dekontları DSİ'nin ilgili Bölge Müdürlüğü birimlerine iletilir.
- 6.2.** Ortak tesislere Madde 6.1 de belirlenen işlere ait bakım onarım veya yenileme işleri, Şirket veya su kullanıcı teşkilatlar tarafından yapılabilir. Bu durumda ortak tesislerin bakım, onarım ve yenileme işleri, DSİ'nin uygun görüşünün alınması, tarafların karşılıklı mutabakatı ve yapılacak masrafların faydalananların fiili kullanım hizmet hisseleri oranında paylaşılması kaydıyla aşağıdaki şekilde yapılabilir:
- 6.2.1.** Ortak tesislerde, Şirketçe veya su kullanıcı teşkilatlarca yapılacak işletme, bakım-onarım ve yenileme işlerine ilişkin detaylı proje, metraj ve keşif bedelleri DSİ'nin görüşüne sunulur. DSİ, önerilen işletme, bakım ve onarım işleriyle ilgili görüşünü en geç 30 (otuz) gün içinde Şirkete ve su kullanıcı teşkilata bildirilir. İş yapacak taraf, DSİ onaylı 1. Keşif Tutarını diğer faydalananlara bildirir. Faydalananlar, hizmet hisselerine düşen tutarın tamamını, 1. Keşif Tutarı olarak en geç ait olduğu yılın Ocak ayı sonuna kadar iş yapacak tarafın belirlediği hesaba yatırır.
- 6.2.2.** İş yapan taraf, işin bitimini müteakip “Kesin Hesap Raporu”nu hazırlar ve DSİ'ye onaylatır. Onaylanan kesin hesap raporundaki 2. Keşif Tutarı, fiili kullanım hissesi nispetinde faydalananlara 30 (otuz) gün içerisinde ödenmek üzere bildirilir. Bildirimden sonra 30 (otuz) gün içerisinde faydalananlar arasında mahsuplaşma işlemi tamamlanır. Her yılın kesin hesabı, 2. Keşif Tutarı olarak ait olduğu yılın sonuna kadar tamamlanmalıdır.
- 6.2.3.** Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar tarafından su yapılarında yapılacak işletme, bakım-onarım ve yenileme işlerinin, DSİ'ce onaylanan projelere ve fen ve sanat kaidelerine uygun olarak yapılıp yapılmadığı, DSİ tarafından kontrol edilir. Özürlü veya eksik imalatların tespit edilmesi halinde, sorumlulara yazılı olarak gerekli uyarı ve ikazlar yapılıp giderilmesi için makul bir ek süre verilir. Bu sürede tamamlanmayan işler DSİ tarafından tamamlanır ve yapılacak masraflar sorumlulardan tahsil edilir. Ortaya çıkacak ceza ve tazminatlar ayrıca değerlendirilir.
- 6.3.** Şirket ve su kullanıcı teşkilatlar ortak tesislerden kendi hissesine düşen yatırım, işletme ve bakım-onarım giderlerinden, hisselerine düşen bedeli zamanında ödemedikleri takdirde, bedeller 6183 sayılı “Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun” hükümlerine göre tahsil edilir.

7. ÖZEL HÜKÜMLER

- 7.1. Ortak tesislerin neler olduğu ayrıntılı olarak (İsimleri, başlangıç-bitiş km'leri, mütemmim cüzleri vb) bu bölümde yer almalıdır. Ayrıca hizmet hisseleri, 6200 sayılı Kanun' un ilgili maddeleri uyarınca; Başbakanlık Makamı OLUR'u ile belirlenmesi ve belirlenen bu oranlar, müstakil bir madde olarak Ek Sözleşmede yer almalıdır.

...tesisinin hizmet hisse oranları; %... sulama, %... enerji, %... endüstri suyu, %... içme-kullanma suyu ve %... taşkın olup, aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır:

a) Ortak Tesisler:

1- ...

2- ...

3- ...

b) DSİ Uhdesindeki Tesisler:

1- ...

2- ...

3- ...

c) Faydalananların Uhdesindeki Tesisler:

1- ...

2- ...

3- ...

- 7.2. Hizmet hisse oranları (maksat yüzdesi) henüz belirlenmeyen ortak tesisler ile hizmet hisse oranları belirlenmiş olsa dahi diğer faydalananların tesisleri henüz faaliyete geçmemiş ortak tesislerde; DSİ tarafından belirlenecek fiili kullanım hizmet oranlarına göre işletme, bakım, onarım ve yenileme masrafları düzenlenerek tarh, tahakkuk ve tahsilatları yapılır. Faydalananlar bu oranların belirlenmesine ve uygulanmasına itiraz edemez.

- 7.3. Tesislerin özelliklerine göre bekçilik hizmetleri, planlama esaslarına göre paylaşılan su oranları, akış güvenliği ve benzeri konularda da sistemin bileşenlerine göre özel hükümler bu bölüme eklenmelidir.

8. ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMLENMESİ

Bu ek sözleşme hükümlerinin uygulanmasından dolayı doğacak veya çıkacak anlaşmazlıkların çözümüne ..... Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

9. SÖZLEŞMENİN YÜRÜRLÜĞÜ VE GEÇERLİLİK SÜRESİ

- 9.1. Bu ek sözleşme imzalandığı tarihte yürürlüğe girer, taraflarca karşılıklı olarak feshedilinceye veya yenisi yapıncaya kadar geçerlidir. Şirket veya su kullanıcı teşkilatların bu sözleşmede yer alan hükümlerden herhangi birine DSİ'nin yazılı uyarısına rağmen uymaması halinde, DSİ bu sözleşmeyi yeni bir uyarıya gerek kalmaksızın tek taraflı olarak feshedebilir. Sözleşmenin yürürlükten kaldırılması halinde, faydalanan Şirket veya su kullanıcı teşkilat, DSİ'den zarar-zıyan ve tazminat talebinde bulunamaz.

Ek sözleşmenin yürürlükten kaldırılmasından önceki uygulamalardan kaynaklanan üçüncü şahıslarla ilgili hak ve vecibelerin takibi, zarar ve zıyanların ödenmesi faydalanan Şirkete veya su kullanıcı teşkilata aittir.

Sözleşmenin DSİ tarafından tek taraflı ya da karşılıklı olarak yürürlükten kaldırılması halinde faydalananların üçüncü şahıslara ve çevreye verebilecekleri olası zararlardan müteselsil sorumlulukları devam eder.

- 9.2.** Herhangi bir tesiste ek sözleşme imzalandıktan sonra yeni bir faydalanın devreye girmesi halinde, eski sözleşme feshedilerek, yeni faydalananın dahil edilmesiyle tüm faydalananlar arasında eski hak ve mükellefiyetler korunarak yeni ek sözleşme taraflarca imzalanarak yenilenir.
- 9.3.** 6446, 6172, 5018 sayılı Kanunlar ile 29274 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik ile SKHA ve benzer diğer ilgili mevzuatta meydana gelebilecek değişiklikler, bu ek sözleşmeye yansıtılacaktır. Taraflar bu değişikliklere uymakla yükümlüdür.
- 9.4.** Bu sözleşme metninde yer almayan veya yer almış olsa bile uygulamada ortaya çıkabilecek sorunlarla ilgili olarak taraflar arasında gerekirse ek protokol düzenlenebilir.
- 9.5.** Bu ek sözleşme, DSİ, ...Şirketi ve ....Teşkilatı arasında .... / .... / ..... tarihinde ..... nüsha düzenlenerek imzalanmıştır.

.....**Şirketi**

.....**Teşkilatı**

**DSİ Genel Müdürlüğü Adına
DSİ .... Bölge Müdürü**

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
DSİ İşletme ve Bakım Dairesi Başkanlığı

Sayı : 30205463-167.03-352693
Konu : Ek Sözleşme Yapılması

25.05.2017

GENELGE
(2017/1)

DSİ sorumluluğundaki işletmeye açılan ve birden fazla amaca hizmet etmekte veya edecek olan su yapıları, ortak tesis niteliğinde olup bu tür tesislerin işletilmesi sürecinde tesisten faydalanan paydaşlar arasında çeşitli anlaşmazlıklar ve sorunlar ortaya çıkmaktadır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na istinaden hazırlanan ve 23.02.2015 tarih ve 29274 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “*Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*”in 32. Maddesi gereği; akarsular, kanallar, isale hatları veya depolama tesisleri (etek santrali vb) üzerine inşa edilerek işletmeye açılan HES tesislerini işleten Şirketler, tesisten faydalanan diğer paydaşlarla “**Ek Sözleşme**” yapmak zorundadırlar. Bu hüküm, SKHA’da “*Bölgedeki sulama tesislerinin, işletme, bakım ve onarım hizmetlerinin faydalananların kurdukları kuruluş ve birliklere devredilmesi durumunda; DSİ, Şirket ve Sulayıcı örgütler arasında bir "Ek Sözleşme" yapılacaktır. Söz konusu ek sözleşme ile; DSİ tarafından inşa edilmiş tesisin işletme, bakım, onarım ve yenilemesinin yapılması, bedelinin ödenmesi, DSİ'nin koordinatörlüğünde söz konusu işlerin kim tarafından yapılacağı, hisseye düşen miktar, ödemenin nasıl yapılacağı ve kesin hesabının uygulama yılı sonuna kadar tamamlanarak nasıl mahsuplaşılacağı ilkeleri tespit edilir. Ek sözleşmenin imzalanması ve uygulanma aşamasında, Şirket ile Sulayıcı örgütler arasında çıkabilecek uyuşmazlıklarda taraflar DSİ kararlarına uyacaktır.*” şeklinde yer almıştır.

Buna göre; HES işletmecisi Şirket, Su Kullanıcı Örgüt ya da Kuruluşlar (Sulama Birlikleri, Sulama Kooperatifleri, Belediye, Köy Tüzel Kişilikleri, endüstri ve içme kullanma suyu kullananlar) ve varsa diğer paydaşlar DSİ koordinatörlüğünde bir araya gelerek aralarında bir Ek Sözleşme yapmaktadırlar.

Tüm Bölge Müdürlüklerimize dağıtımı yapılan 10.11.2011 tarih ve 421500 sayılı yazımız ile ortak tesis niteliğinde olan HES tesisleriyle ilgili olarak ek sözleşmelerin 2012 yılı sonuna kadar imzalanması istenmiştir. Ancak mevcut durumda ortak tesis niteliğinde olan bazı HES tesislerinde söz konusu ek sözleşmelerin imzalandığı, bazılarında ise henüz imzalanmadığı görülmekte olup Yönetmelik’in ilgili hükmünün yerine getirilmesi ve uygulamadan kaynaklanan sorunların giderilmesi gerekmektedir.

Tüm Bölge Müdürlüklerinin, ilgili Daire Başkanlıklarının ve Hukuk Müşavirliğinin görüşü alınarak oluşturulmuş olan Tip Ek Sözleşme yazımız ek'inde gönderilmiştir.

Söz konusu ek sözleşmeleri imzalamaya Bölge Müdürlüklerimiz yetkili kılınmıştır.

Buna göre:

- . Ortak tesislerle ilgili şu ana kadar imzalanan ek sözleşmelerin feshedilerek ekte gönderilen Tip Ek Sözleşme örneğine uygun olarak taraflarca yeniden imzalanması,
- . Ortak tesis niteliğinde olan ve işletmeye açılan tüm HES tesislerinde ek sözleşmelerin DSİ koordinatörlüğünde tesisten faydalanan paydaşlar arasında imzalanması ve uygulanması,
- . Hizmet hisse oranları (maksat yüzdesi) henüz belirlenmeyen ortak tesisler ile hizmet hisse oranları belirlenmiş olsa dahi diğer faydalananların tesisleri henüz faaliyete geçmemiş ortak tesislerde; DSİ tarafından belirlenecek fiili kullanım hizmet oranlarına

göre işletme, bakım, onarım ve yenileme masrafları düzenlenerek tahakkuk ve tahsilatlarının yapılması,

- . Ek sözleşme kapsamında ortak tesislerin bakım, onarım ve yenileme masraflarıyla ilgili olarak yapılacak iş ve işlemlerin, 22.06.2016 tarih 2016/9 sayılı Genelge (Ebys No: 429506) hükümleri çerçevesinde yapılması ve Genelge ekinde verilen dokümanların kullanılması,
- . Ortak tesis niteliğinde olmasa bile aynı havzada bulunan ve birbirlerinden bağımsız işletilmesinde sık sık sorunlar yaşanan HES tesisleri ile diğer projeler (sulama, içme- kullanma suyu, sanayi suyu vb.) arasında da bu ek sözleşme kuralları çerçevesinde yeni sözleşmeler imzalanabileceği,
- . Ek sözleşmenin “Özel Hükümler” adlı 7. bölümüne, hizmet hisse oranları, ortak tesisler ile faydalanaların uhdesinde kalan tesisler, tesislerin özelliklerine göre bekçilik hizmetleri, paylaşılan su oranları, akış güvenliği, ve benzeri konularda da sistemin bileşenlerine göre özel hükümler eklenmesi,
- . İmzalanan ek sözleşmelerden birer adedinin elektronik ortamda (EBYS) İşletme ve Bakım Dairesi Başkanlığı'na gönderilmesi,
- . Ek sözleşme imzalamaktan imtina eden paydaşlara, ek sözleşmeyi imzalamaları için gerekli uyarıların yapılması, uyarılara rağmen ek sözleşmeyi imzalamaktan imtina eden paydaşlara noter onaylı ihtar yazılarının gönderilmesi ve buna rağmen sonuç alınamaması durumunda hukuki ve idari yaptırımların uygulanması,

hususlarında gereğini rica ederim.

Murat ACU Genel Müdür V.